

D R E P T U L

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA PARIS, 20

REDACTOR-ADMINISTRĂTOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an

la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiuni-unite*: Societatea generală de asigurare «Dacia-România» en Th. Panas. — *Secțiunea III*: S. I. Șeianu cu Dumitru S. Gheorghiu.

Curtea de apel din București, secțiunea IV: Paul Nicorescu cu Carol și Eugeniu Czell.

Judecătoria ocolului rural Horezu: Ion Petre cu Dumitra Ilie și alții.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNI-UNITE

Audiența dela 14 Noembrie 1913

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Societatea generală de asigurare «Dacia-România cu Th. Panas

ASIGURARE ASUPRA VIEȚEI. — CONTRACT ALEATORIU. — RISC. — VALIDITATE. — ART. 442 ȘI 445 COD. COM.

Contractul de asigurare asupra vieții fiind un contract aleatoriu, de oarece realizarea asigurării depinde de un eveniment incert, de viața persoanei asigurate, el este valabil întrucât cuprinde în sine riscul cerut de art. 445 cod. comercial, pentru valabilitatea contractelor de asigurare.

No. 11. — Casată după recursul făcut de societatea generală de asigurare «Dacia-România», deciziunea Curții de apel din Craiova, secția I, No. 4 din 1913, dată în proces cu Th. Panas.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier Gh. Flaișien.

S'au ascultat: d-l avocat V. Athanasovici, din partea recurentei, în desvoltarea motivului I; d-l avocat Petrovici; pentru intimat, în combaterea acestui motiv, întru cât celelalte două s'au discutat la secțiunea III, a Inaltei Curți, sezistată cu judecarea acestui recurs.

D-l procuror-general, în concluziuni puse pentru admiterea recursului.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Violarea și rea aplicare a art. 442, 445, 456, 457 și 476 cod. comercial, violarea și rea aplicare a art. 473 al. I cod. comercial.

«Curtea crede greșit că nu e contract de asigurare contractul încheiat între d-l Th. Panas și societatea generală de asigurare «Dacia-România», în virtutea căruia societatea se obligă în schimbul sumei de lei 6092 — ce Theodor Panas urma să plătească în două rate semestriale până la 1926 — să dea contractantului 200.000 lei, dacă la acea epocă d-ra Mariana Panas, persoana asigurată, va fi în viață. Curtea, pentru a ajunge la această concluziune, găsește că nu poate fi contract de asigurare pentru caz de viață, dacă nu este rizic pentru contractant și pentru asigurător, și în cazul de față, făcând o analiză eronată, pretinde că nu se găsește rizicul nici pentru contractant nici pentru asigurător. Curtea nu vooeste să țină seamă că în legislația noastră există text formal de lege și anume art. 473 al. I cod. comercial, care sub cap. III, specializând pentru asigurările asupra vieții în primul său alineat dispozițiunea generală din art. 442 cod. comercial, sub titlul XIII, despre contractul de asigurare, cuprinde în prima sa dispozițiune asigurările pentru caz de viață, atunci când prevede că, «oricine poate ca drept primă să asigure plata unei sume de bani după durată», iar în partea a doua a primului alineat se referă la asigurările pentru caz de moarte. Curtea, dacă s'ar fi oprit la text, ar fi văzut că în codul nostru, ca și în cel italian, există tratată materia asigurărilor pentru caz de viață și în asemenea caz ar fi găsit că chestiunea riscului, în acest

fel de asigurări, trebuie considerată din punctul de vedere propriu și inerent al acestui contract și că astfel fiind considerat acest rizic, el există și în contractul de asigurare pentru caz de viață. Numai procedând astfel, Curtea a putut ajunge la concluziunea greșită în drept, că acest contract este nul și să violeze și să aplice greșit cu modul acesta dispozițiile art. 442 și 473 cod. comercial, violând în același timp și făcând o greșită aplicare a art. 443, 454, 455, 456 și 478 cod. comercial»

Având în vedere că, din decizia supusă recursului și din dosarele acestei Inalte Curți privitoare la procesul dintre părți, se constată că, între societatea de asigurare «Dacia-România», r. curenta, și Th. Panas, intimat în acest recurs, a intervenit un contract de asigurare, prin care Panas s'a obligat a plăti societății o primă anuală de 6092 lei, pentru asigurarea unui capital fix de lei 200.000, destinat a fi plătit fiicei sale Mariana, când aceasta va ajunge la majoritate, iar în caz că aceasta ar înceta din viață înainte de majoritate, societatea să restituie lui Panas numai primele plătite, fără procente; că, plătind numai două prime, Panas încetează cu plata celorlalte prime și chiamă în judecată pe societate, cerând anularea contractului de asigurare și restituirea primelor ce plătitise, pentru motivele: a) că contractul de asigurare a unei sume determinate de bani în caz de viață, cum este contractul intervenit între părți, nu are ființă juridică, pentru că nu este prevăzut de codul nostru comercial; b) că, chiar dacă contractul de asemenea natură ar putea să intre în cadrul contractelor de asigurare asupra vieții, prevăzute de codul nostru comercial, încă contractul de asigurare în discuțiune trebuie declarat nul, pentru că îi lipsește unul din elementele esențiale cerute de art. 445 cod. comercial, pentru validitatea lui, anume riscul;

Că, atât tribunalul comercial Ilfov, cât și Curtea de apel din București, găsind întemeiate aceste motive, pe care și le-a însușit, a admis acțiunea lui Panas și a condamnat pe societate ca să restituie acestuia primele plătite, ca fiind deținute fără cauză;

Că, societatea făcând recurs, această Inaltă Curte secțiunea III, a casat deciziunea Curței de apel din București, și a trimis procesul în judecata Curței de apel din Craiova, care judecând afacerea, a decis întocmai ca și Curtea de apel din București;

Că, în fine, societatea făcând din nou recurs, secțiunea III a acestei Inalte curți, constatând că primul motiv din acest recurs este identic cu motivul

care fusese admis în cel dintâi recurs ce judecase, a trimis acest prim motiv în cercetarea secțiunilor-unite, conform art. 65 din legea organică a Curței;

Considerând că, din cele expuse rezultă, că chestiunea de drept asupra căreia are să se pronunțe această Inaltă Curte în secțiuni-unite, în acest recurs, este de a se ști, dacă contractul prin care o societate de asigurare se obligă, în schimbul unei prime, să plătească un capital fix la o epocă determinată, dacă beneficiarul va fi în viață la acea epocă, constituie un contract de asigurare prevăzut de codul comercial și în caz afirmativ, dacă în asemenea contracte există riscul cerut de art. 445 cod. comercial, pentru valabila formare a contractului de asigurare;

Considerând, că din textele combinate ale art. 442 cod. comercial, care dă definițiunea contractului de asigurare și 473 același cod, așezat sub capitolul «asigurările asupra vieții», rezultă că contractul de asigurare poate avea de obiect plata unei sume de bani după durata sau întâmplările ce ar avea loc în viața unei persoane, ceea ce învederează că sub denumirea de asigurări asupra vieții, codul comercial prevede două contracte deosebite: unul în care plata sumei asigurate se face după durată, adică la o epocă determinată a vieții asiguratului, și altul, când plata sumei asigurate se face în cazul întâmplărilor ce ar avea loc în viața asiguratului, cum între altele, cel mai uzual este cazul de moarte;

Că, doctrina și jurisprudența, recunoscând existența acestor două feluri de asigurări asupra vieții, le numește pe cele dintâi «asigurări pentru caz de viață», iar pe cele de al doilea «asigurări pentru caz de moarte»;

Considerând că astfel fiind, nu se poate tăgădui că contractul de asigurare pentru caz de viață, cum este cel intervenit între părți, este prevăzut și reglementat de codul nostru comercial;

Considerând că de sigur în contractul special de asigurare asupra vieții, care am văzut că cuprinde nu numai asigurarea pentru caz de moarte dar și asigurarea pentru caz de viață, nu vom întâlni acel risc caracterizat cerut de art. 445 cod. comercial, pentru valabilitatea contractului de asigurare în general, întrucât cauza determinantă a asigurărilor asupra vieții nu este numai decât repararea unei pagube

eventuale ce ar pu tea încercă asiguratul, ci mai mult, un act de prevedere prin care asiguratul a căutat să-și asigure, lui sau unei alte persoane, la un moment dat, noi resurse prin capitalul ce are a li se plăti de asigurator, când va avea loc evenimentul prevăzut în contractul de asigurare;

Că, prin urmare, în contractul de asigurare, în caz de viață, prin risc trebuie înțeles riscul inherent naturii unui asemenea contract, căci într'altfel, ar fi o neexplicabilă neconsecință din partea legiuitorului ca, după ce găsește de interes general să introducă în codul comercial, contractul de asigurare în caz de viață și să-l reglementeze apoi, printr'un alt articol, 445 din acelaș cod, să-l desființeze, supunând validitatea lui, după teoria din decizia instanței de fond adusă în recurs, la existența riscului caracterizat, ce se sprijină numai pe ideea de reparații a unei pagube eventuale, ce nu se poate nici cum întâlni în asigurarea pentru caz de viață;

Considerând că, în înțelesul pe care trebuie să-l aibă în contractul de asigurare pentru caz de viață există risc și în contractul de asigurare intervenit între recurentă și intimat. În adevăr, societatea «Dacia-România» riscă să plătească 200.000 lei, dacă d-ra Mariana Panas ajungea la majoritate, în loc de a restitui numai primele plătite, fără procente, dacă numita domnișoară ar fi încetat din viață înainte de majoritate, iar Th. Panas, riscă, la rândul său, să i se înapoeze numai primele plătite, fără procente, dacă fiica sa Mariana ar fi încetat din viață înainte de a ajunge la majoritate, pe când ar fi încasat întreaga sumă asigurată de 200.000 lei, dacă numita sa fiică ar fi trăit până la majoritatea ei;

Că, prin urmare, contractul în discuțiune fiind un contract aleatoriu, de oarece realizarea asigurării depinde de un eveniment incert, de viața persoanei asigurate, el este valabil întrucât cuprinde în sine riscul cerut de art. 445 cod. comercial pentru valabilitatea contractelor comerciale;

Cănsiderând că această soluție a chestiunilor cuprinse în motivul de casare se impune din următoarele împrejurări: a) contractul de asigurare pentru caz de viață, astfel cum a fost încheiat de părțile litigante, este un contract foarte uzitat și se practică de mult timp în țara noastră, având atât societățile de asigurare, cât și cei cari contractează asemenea

asigurări, credința că fac contracte valabile de asigurare și până acum asemenea asigurări n'au dat loc la acțiuni de natura acesteia care se discută; b) codul comercial italian prevede și regulează asigurările pentru caz de viață, născute din trebuințele publicului și nici doctrina nici jurisprudența italiană nu pune în discuțiune existența acestor contracte de asigurare, pentru motivul că le-ar lipsi riscul;

Că, prin urmare, în așa împrejurări, orice discuțiune în privința valabilității asigurărilor pentru caz de viață pe chestia lipsei de risc, devine oțioasă în legislația noastră, întrucât toate dispozițiile din codul nostru comercial, privitoare la întreaga materie a contractelor de asigurare, le-am împrumutat din legislația italiană, cu caracterul ce-l avea în codul comercial italian, fără nici o modificare sau rezervă;

Considerând că așa fiind, motivul de casare este întemeiat și prin urmare decizia adusă în recurs cată a fi casată.

Pentru aceste motive, casează.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 26 Noembrie 1913

Președintele d-lui P. Ionescu, consilier

S. I. Șeianu cu Dumitru S. Gheorghiu

APEL. — CĂRȚI DE JUDECATĂ. — MATERIE CAMBIALĂ. — TERMEN. — ART. 99. L. JUD. DE OCOALE. — ART. 349 COD. COM.

Termenul de apel de zece zile contra cărților de judecată date în materie cambială, se socotește dela pronunțare, potrivit art. 349 cod. comercial, chiar când partea a lipsit dela prima instanță, iar nu dela comunicare, cum prevede art. 99 l. jud. ocol, în genere pentru cei judecați în lipsă, întrucât legea judecătorilor de ocoale nu a putut modifica dispozițiile codului de comerț.

No. 461. — Casată, după recursul făcut de S. I. Șeianu, sentința tribunalului Ilfov secția comercială No. 891, din 1913, în proces cu Dumitru S. Gheorghiu ș. a.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier T. Crivăț.

S'au ascultat d-nii Schwartzemberg și Stănescu în desvoltarea și combaterea motivelor de casare.

Curtea, deliberând,

Asupra primului motiv de casare:

I. «Violarea art. 99 din legea jud. de ocoale comb. cu art. 349 c. com., întrucât tribunalul declară în ter-

men apelul făcut de debitroul meu Dumitru S. Gheorghiu, deși el este făcut peste termenul de 10 zile dela pronunțarea cărții de judecată cu No. 5113 din 1912, a onor. judecătorii ocol I București».

Având în vedere că, din sentința supusă recursului se constată, că Dumitru S. Gheorghiu și Ion Gheorghiu, intimați în recurs, au făcut apel contra cărții de judecată No. 5113 din 1912, a judecătoriei ocolului I urban din Capitală, prin care s'a admis în lipsă acțiunea cambială intentată de Adolf Schönfeld contra lui D. S. Gheorghiu și A. B. Spinner pentru plata unei sume de bani provenită din niște cambii;

Că, înaintea tribunalului Ilfov, secția comercială, care a judecat procesul ca instanță de apel, avocatul L. Schwartzemberg, procuratorul lui S. I. Șeianu, cumpărătorul drepturilor lui Adolf Schönfeld, a ridicat incidentul de tardivitatea apelului, întrucât este făcut peste termenul de 10 zile dela pronunțare, prevăzut de art. 99 din legea jud. de ocoale combinat cu art. 349 din codul comercial și tribunalul, pe motiv că termenul de 10 zile curge numai în contra acelor cari au fost față la pronunțare, nu și în contra acelor cari au lipsit, pentru care termenul curge dela comunicare, a respins incidentul ca nefondat;

Având în vedere că, după art. 99 din legea jud. de ocoale termenul de apel este de 10 zile și curge dela pronunțare pentru persoanele care au fost față la judecată și dela comunicare pentru cei judecați în lipsă, iar după art. 349 cod. comercial, acest termen în acțiunile cambiale se socotește numai dela pronunțarea primei instanțe, judecătorie sau tribunal;

Considerând că, din modul cum este redactat art. 99 din legea jud. de ocoale, după care termenul de apel este de 10 zile în general, se vede lămurit că legiuitorul a înțeles ca acest termen să fie același pentru toate materiile, lucru ce de altfel reese și din faptul că din întreg titlul al III-lea al părții a III-a a legii jud. de ocoale, relativ la încheeri, cărți de judecată și căile de atac contra lor, legiuitorul n'a făcut nici o distincțiune între diferitele materii;

Considerând că, față cu dispoziția categorică a art. 349 cod. comercial al. ultim, nu se poate concepe că art. 99 din legea jud. de ocoale să com-

porte o derogare la acest text, o normă specială pentru materia cambială neputând fi îndepărtată decât printr'o dispoziție contrarie expresă în această privință, care lipsește în art. 99 din legea jud. de ocoale; că, o asemenea derogare e cu atât mai puțin de admis, cu cât în ipoteza contrarie, termenul de apel, după timpul reclamat de procedura comunicării hotărârii dată în lipsă, ar putea să devină mai lung la instanța inferioară, la judecătoria de ocol, decât la instanța superioară, la tribunal, ceea ce este nelogic, urmând dar ca principiul pus de art. 349 cod. comercial să fie observat întocmai și la judecătoriile de ocoale;

Considerând că, în speță, odată ce tribunalul constată în fapt că apelul contra cărții de judecată No. 5113 din 1912, a fost introdus peste termenul de 10 zile prevăzut de art. 99 din legea jud. de ocoale, rău a respins incidentul de tardivitatea apelului invocat și procedând astfel a violat art. 99 din legea jud. de ocoale combinat cu art. 349 din codul comercial, așa că acest prim motiv de casare fiind fondat, fără a mai discuta pe cel d'al doilea, recursul cată să fie admis.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APPEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA IV

Audiența dela 11 Octombrie 1913

Președintele d-lui M. Cr. Ciocârdia, președinte

Paul Nicorescu cu Carol și Eugeniu Czell

PROPRIETATE LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ. — REPRODUCERE TOTALĂ SAU PARȚIALĂ. — PREJUDICIU. — DESDAUNARE. — ART. 1 DIN LEGEA PRESEL. — ART. 19 DIN CONSTITUȚIE. — ART. 339 ȘI 341 C. P. — PROPRIETATE LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ. — REPRODUCERE. — DAUNE. — CRITERIU. — LIPSĂ DE ORIGINALITATE. — ART. 1 DIN LEGEA PRESEL. — ART. 19 DIN CONSTITUȚIE. — ART. 339 ȘI 341 C. PENAL.

1° Dreptul de proprietate al auterului asupra operei sale este lezat, oridecâteori această operă este reprodușă fără voia lui, și aceasta nu numai în caz de reproducere totală, dar și în caz de reproducere parțială; astfel că există vătămare și deci obligațiune de a o repara, nu numai când este vorba de o copiere servilă, dar și atunci când există numai o identitate a unor fragmente din opera originală.

2° Lipsa originalității în concepțiune și execuțiune, este singurul și cel mai bun criteriu în determinarea existenței prejudiciului în caz de reproducere neautorizată a unei opere artistice, și aceasta mai ales când este vorba de două opere cu un subiect cu totul diferit.

No. 40 bis. — S'au ascultat d-nii avocați: Gr. Urășteanu și P. Sadoveanu, din partea d-lui Paul Nicorescu și d-l avocat N. Polizu-Micșunești, din partea firmei «Czell».

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Paul Nicorescu cu petiția înregistrată la No. 3282 din 6 Iulie 1912, în potriiva sentinței No. 494 din 9 Aprilie 1912, a tribunalului comercial Ilfov, prin care i s'a respins ca nesusținută acțiunea intentată în potriiva d-lor Carol și Eugen Czell personal și în contra firmei comerciale „Frații Czell“.

Având în vedere că, prin această acțiune, intentată înaintea tribunalului Ilfov, secția III-a (care prin sentința No. 8 din 1910, rămasă definitivă, și-a declinat competența privind afacerea ca comercială), reclamantul a cerut ca pârâții să fie obligați a-i plăti o sumă de 300.000 lei ca daune, pentru că ar fi plagiat tabloul jubilar intitulat „40 ani de domnie a M. S. Regelui Carol I“, proprietatea sa;

Având în vedere susținerile și opunerile părților, lucrările din dosar, precum și actele înfățișate, din care se constată în fapt următoarele:

Sărbătorindu-se în anul 1906, în mod oficial, aniversarea a 40 ani de domnie a M. S. Regelui Carol I, s'au pus în vânzare de către reclamant chromolitografii ocazionale executate de casa de arte grafice Giuseppe Rippalta & C-nie, și intitulate „40 ani de glorioasă domnie a M. S. Regelui Carol I“. Desemnul alcătuit de un pictor italian numit Alcodo Villa, reprezintă în partea dreaptă România sub înfățișarea unei femei cu părul negru despletit, cu un steag în mâna dreaptă, care ridică cu brațul stâng întins o statueta alegorică (gloria); deasupra capului ei se află frunze de laur, iar la picioarele ei 2 porumbei albi și mai multe atribute (puști, struguri, etc). La stânga este reproducă marca casei de editură Giuseppe Rippalta & C-nie. La dreapta doi

păuni albi se află pe o scară cu 10 trepte care ocupă mijlocul tabloului. În fund este reproduc castelul Peleş. La stânga jos, deasupra unui leu culcat, se află în medalioane fotografiile membrilor familiei A. S. R. Principelui moștenitor, cărui un înger cu barbă și aripi albe prezintă o pernă cu 2 coroane. Deasupra lor, se văd, despărțite printr'un interval, 2 coloane de marmoră către care 2 femei în alb (Moldova și Muntenia) pășesc pe scară. Cele 2 medalioane de sus, cu chipul M. S. Regele și Regina, sunt despărțite prin pajura țarei deasupra căreia un vultur stă cu aripele întinse. Toată partea superioară a tabloului este acoperită cu o draperie de catifea roșie, legată spre mijloc de coloana din dreapta. Acest tablou, a fost cumpărat în cursul anului 1906 atât de particulari cât și de autorități mai ales, aceasta în urma stăruințelor lui Paul Nicorescu pe lângă funcționarii diferitelor ministere, dându-se circulare pentru a se recomandă această achițiune.

După vre-o 2 ani, prin anul 1908, firma comercială „Frații Czell“ proprietara fabricii de bere Lutter, răspândește pretutindeni o reclamă colorată având aproximativ aceleași dimensiuni ca și tabloul reclamantului și înfățișind la dreapta o femeie, îmbrăcată în costum național românesc, cu părul negru despletit, care ridică cu brațul stâng întins un pahar cu bere; deasupra capului ei se află frunze de laur, iar la picioarele ei 2 porumbei albi și mai multe atribute (spicuri de grâu, frunze, etc.). La stânga este reproducă marca fabricii de bere Luther. La dreapta femeii, 2 păuni albi se află pe o scară cu 6 trepte care ocupă mijlocul tabloului; în fund este reproducă fabrica de bere a fraților Czell. Jos în spre stânga, 2 cai trag un car cu bere cu încărcarea și verificarea căruia sunt ocupați 2 funcționari ai fabricii. La stânga, în mijloc, se află un butoi cu bere, pe care este rezămat regele Gambrinus cu coroana pe cap; acesta ciocnește paharul său cu un tânăr așezat la o masă. La spatele lor se văd, despărțite printr'un interval, 2 coloane de marmoră, iar pe scară o femeie în toaletă albă. La stânga sus sunt reproduse medaliile obținute de fabrică la diverse expozițiuni (din care cele din dreapta cu chipul M. S. Regelui), în două grupuri despărțite prin pajura țarei. Toată partea superioară a tabloului

este acoperită cu o draperie de catifea roșie, legată spre mijloc de coloana din dreapta; deasupra ei este scris numele firmei intimată. Acest desemn este alcătuit de Leon Gross. Reclamantul Paul Nicorescu s'a adresat la 13 Septembrie 1908 d-lui prim-procuror al tribunalului Ilfov cerând a se ordona o descindere în biroul fabricii Czell, spre a se vedea și confiscă reclama descrisă mai sus, și a se da în judecată d-nii Czell potrivit art. 339 și 340 cod. penal. D-l prim-procuror ordonă ancheta cerută, care se efectuează în ziua de 14 Septembrie 1908, de către comisarul circumscripției 18 din București, care constată că a găsit în biroul fabricii atât reclamele firmei pârâte, cât și tabloul jubiliar. Actele se înaintează parchetului, însă nu se dă curs afacerii pe cale penală și Paul Nicorescu intentează acțiunea de față.

Având în vedere, în ceea ce privește pe Eugen Czell, că a fost scos din cauză prin încheierea Curții No. 760 din 2 Mai 1913;

Având în vedere că, temeiul acestei acțiuni este lezarea adusă dreptului de proprietate artistică ce'l are Paul Nicorescu asupra tabloului jubiliar prin faptul răspândirii reclamei fabricii Czell; că, fixarea acestui drept asupra persoanei reclamantului nu a fost contestat de pârât;

Considerând că, nu se poate tăgădui că dreptul ce'l are scriitorul sau artistul asupra produsului gândirii sale este ocrotit de legislațiunea țării, că această afirmațiune se întemeiază pe textul art. 1 din legea asupra presei, după care autorii, pictorii, desenatorii se vor bucura că de o proprietate a lor de drept exclusiv de a se produce și vinde operele lor; că, acest text este confirmat de constituțiune prin art. 19 care declară inviolabilă proprietatea de orice natură;

Că, din punct de vedere penal, art. 339—341 cod. penal, stabilesc sancțiunea violării acestui drept, iar cei lezați civilmente pot cere repararea prejudiciului cauzat pe baza art. 998 c. civ.;

Considerând că, dreptul de proprietate al autorului asupra operei sale este lezat, ori de câteori această operă este reprodușă fără voia lui; că, această regulă se aplică nu numai în caz de reproducere totală, dar și în caz de reproducere parțială; că, prin urmare, chiar atunci când nu este vorba de o co-

piare servilă, dar de identitate a unor fragmente numai, totuși există vătămare și obligațiune de a o repara. Lipsa originalității în concepțiune și în execuțiune va fi criteriul cel mai bun pentru a determina existența prejudiciului în caz de reproducere neautorizată a unei opere artistice, aceasta mai ales când este vorba de 2 opere cu subiect cu totul diferit;

Având în vedere că, dacă se examinează ambele opere pe această bază, lipsa de originalitate în concepțiune, reese în mod clar. Ideea din tabloul jubiliar este glorificarea prin figura din dreapta a ideii simbolizată prin grupul din stânga (familia regală) și materializată prin peisagiul din fund (castelul Peleş) și figurile de pe scări (Moldova și Muntenia). Ideea din reclamă este de asemenea glorificarea prin figura din dreapta a ideii simbolizată de grupul din stânga (plăcerea ce o procură consumarea berei) și materializată prin peisagiul din fund (fabrica Lutter). Deci lipsă de originalitate în concepțiune.

Dar, în ceea ce privește execuțiunea, această lipsă este isbitoare.

Obrazul figurei alegorice din dreapta, părul ei despletit, voalul ce 'i acoperă pieptul, brațul și surâsul de pe buze sunt cu desăvârșire identice, atât ca așezare cât și ca înfățișare; de asemenea și trunzele de laur din partea superioară. Dimensiunile mai reduse ale porumbeilor și ale păunilor albi de pe reclamă nu constituie o deosebire apreciabilă, dat fiind că sunt așezați ca și în tabloul jubiliar, tocmai în acelaș mod și în acelaș loc pe scară. Intocmirea generală, perspectiva acestei scări, a părții din fund și a coloanelor din stânga cu intervalul ce le desparte, nu poate da iluziunea originalității. Și, în fine, așezarea draperiei în partea superioară, și în special modul cum este ridicată la dreapta și legată în spre stânga de coloana din dreapta, dau aproape impresiunea unei decalcări. Variațiunile impuse de varietatea subiectelor nu pot constitui o notă originală destul de puternică, care să anihileze impresiunea ce răsare din cele arătate mai sus;

Având în vedere că nu se poate susține că autorul reclamei s'a inspirat numai din motivele tabloului jubiliar, pentru că atunci când un artist sau un autor se inspiră dela o altă operă, el totuși păstrează originalitate de concepțiune în adoptarea ce o face, și

mai ales originalitate de execuțiune, ceea ce nu este cazul în speță, după cum s'a arătat mai sus;

Având în vedere că oricare ar fi meritul primei opere din punctul de vedere artistic, autorul ei are drept la protecțiunea legii, care prevede protecțiunea nu numai a tablourilor originale, dar și a litografiilor sau a operilor reproduse prin asemenea proceduri;

Având în vedere că pârâtul susține că nu poate exista vătămare pentru reclamant, pentru că lucrarea ce este proprietatea d-sale este de domeniul artistic, iar tabloul reclamă de domeniul industrial;

Considerând că această teorie poate fi exactă atunci când este vorba despre adoptarea unui motiv sau a unei părți dintr'o operă artistică unei destinațiuni industriale, de pildă când s'ar întrebuița pentru o lampă motivul unei statui; și încă, date fiind progresele realizate de industriile mobilierului din punctul de vedere artistic, această soluțiune poate da loc la discuțiune; dar teoria nu poate fi aplicată când ambele concepțiuni sunt materializate în acelaș mod, iar nu una sub o formă artistică, iar cealaltă transformată pentru un scop industrial;

Având în vedere că intimatul mai susține că, întrucât nu el este persoana care a executat tabloul reclamă, nu poate fi obligat ca să plătească daune reclamantului;

Considerând că desigur întocmirea tabloului reclamă de către Leon Gross, este cauza inițială a prejudiciului cauzat reclamantului; dar dacă această operă ar fi rămas în cartoanele autorului ei, proprietarul tabloului jubiliar nu s'ar găsi în situațiunea de azi. Pârâtul prin faptul că a comandat și răspândit reclama, a dat în vileag coexistența ambelor opere și, la rândul lui, prin acest fapt a cășunat pagube reclamantului; că, în afară de aceasta, Czell nu a retras reclamele din locurile unde se aflau, chiar după ce a avut cunoștința de plângerea lui Nicorescu. Deci, el răspunde pentru un fapt personal al lui, și Paul Nicorescu este liber ca să aleagă dintre cei doi ce i-au cauzat daune (unul prin contrafacerea operei, celalt prin răspândirea operei contrafăcute), și să cheme la răspundere numai pe cel de al doilea;

Că, prin urmare, rămâne stabilit că întocmirea și răspândirea reclamei fabricii frații Czell, constituie o

violațiune a dreptului de proprietate a reclamantului, că această violațiune îi dă drept la daune, la plata cărora urmează a fi obligată firma intimată;

Având în vedere, în ceea ce privește cuantumul acestor daune, că acordarea lor nu poate fi o soriginte de îmbogățire pentru reclamant, care a evaluat într'un mod de sigur exagerat atingerea adusă patrimoniului și patriotismului său, atunci când a reclamat o despăgubire de 300.000 lei;

Având în vedere, în ceea ce privește daunele materiale, că nu trebuie pierdut din vedere că tabloul jubiliar de 40 ani de domnie, a fost o operă ocazională, și că succesul ce l-a avut se datorește în mare parte acestui fapt. A fost o lucrare conformă cu sentimentele momentului, și, ca pentru multe alte lucrări sau opere, trecerea timpului a avut de efect dezinteresarea publicului față cu glorificarea unui moment care trecuse. Aceasta se învederează din dovezile produse de reclamant, căci comenzile în imensa majoritate datează din anul jubilar 1906, și foarte puține din 1907 și 1908. Această împuținare nu este pricinuită din aparițiunea reclamei fraților Czell, care a avut loc în Septembrie 1908, adică după 2 ani și jumătate dela punerea în vânzare a tabloului jubilar.

Deosebit de aceasta, numărul acelor ce au dorința și putința de a-și procura asemenea opere de artă nu este ilimitat; acest tablou a fost cumpărat de particulari și autorități care puteau să și-l procure. Dar fondurile pentru asemenea scopuri nu sunt acordate cu aceeaș dărnicie de toți șefii de administrație; și după ce s'a făcut această achizițiune în limitele posibilului, amatorii nu s'au mai ivit;

Având în vedere, în ceea ce privește daunele morale, că de asemenea nu sunt tocmai considerabile, de oarece vânzarea tabloului a fost pentru reclamant mai mult un fapt de natură comercială, iar nu pur sentimentală; că, din acest punct de vedere, ceea ce importă într'un asemenea caz este mai mult principiul respectării drepturilor autorului asupra operei sale;

Având în vedere că Curtea, apreciind pe baza acestor considerațiuni și actelor prezentate, socotește că o sumă de 1.000 lei, este echivalentul pagubei suferită de reclamant;

Că, dar, acțiunea acestuia urmează a fi admisă pentru această sumă ;

Că, în ceea ce privește desființarea tabloului, deși a fost cerută de apelant prin concluziunile scrise, nu a fost cerută însă nici prin acțiune, nici prin concluziunile orale cu ocaziunea desbaterilor înaintea Curței, astfel că această măsură nu poate fi încuviințată ;

Văzând și cererea de cheltueli, pe care Curtea în apreciere le fixează la suma de 250 lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Balș, admite în parte, etc.

Semnați : M. Gr. Ciocârdia, Ar. Alexandrescu,
Al. Dem Oprescu, M. Balș.

JUDECĂTORIA OCOLULUI RURAL HOREZU

Audiența dela 18 Octombrie 1913

Judecător, N. Simionescu

Ion Petre cu Dumitra Ilie și alții.

PĂMÂNT RURAL. — AVERE DOTALĂ. — ACȚIUNE ÎN REVENDICARE. — EXERCITIUL. — ART. 1242 C. CIV.

Bărbatul ca administrator și uzufructuar al averii dotale, are singur toate acțiunile relative la conservarea acestei averi ; în ce privește însă acțiunile în revendicare imobiliare, el nu are exercitiul lor decât punând în cauză pe soție ca proprietară.

Judecata,

Având în vedere că, prin art. 52 și celelalte din legea dela 1889 nu se tinde a se ridică dreptul celor împroprietăriți de a și apăra dreptul lor de proprietari prin acțiunea în revendicare, ci acele articole au cu totul alt înțeles și mai ales pe acela, că împroprietăritul odată făcut proprietar de stat să nu mai poată fi despropriat.

În ce privește dispozițiunile art. 1242 codul civil :

În adevăr, din coprinsul aliniatului II al citatului articol ar rezultă că numai soțul are dreptul a intentă orice fel de acțiune : mobiliară, imobiliară, posesorie, de partaj, etc. ;

Considerând că, aceasta ar însemna că soțul ar fi nu numai administratorul averii dotale, cum îl declară însăși aliniatele I și III ale articolului cu pricina, ci și proprietarul ei, și aceasta pentru că e de principiu că dreptul de a revendică aparține numai proprietarului sau celui ce se pretinde proprie-

tar ; ar mai însemna, că un soț de rea credință ar putea face, ca într'o lună sau cel mult două, soția sa să-și piardă averea, înstrăinând-o pe calea piezișe a judecății, fără ca ea să știe nimic de proces pentru a-și putea lua măsurile ce i se recomandă de doctrină ca : separația de patrimoniu, etc. ;

Că, din nici un text de lege nu rezultă că soțul devine un fel de proprietar și prin urmare poate face acte de proprietar, ca acțiunea în revendicare, ci din contră din toate articolele, care regulează regimul dotal, rezultă lămurit : că femeia este proprietară, iar soțul administrator și uzufructuar al averii dotale pentru ducerea sarcinilor căsătoriei și nu devine proprietar decât în cazul art. 1246 codul civil ;

Se va putea zice că Laurent (I. 23, 475), susține că acest drept al bărbatului, s'a acordat în mod deosebit de dreptul de administrație și aceasta prin lege, care a reprodus tradiția (dreptul roman, sub regimul căruia soțul devenea proprietarul averii dotale), o fi, dar acest drept în deosebit acordat de lege soțului nu rezultă așa de clar din lege cum rezultă că : soțul e numai administratorul și cel mult uzufructuarul averii dotale, și prin urmare n'are decât acțiunile în păstrarea acelor drepturi ;

Că, în tot cazul, legea nu oprește nicăeri sub pedeapsă de nulitate pe soție a intentă acțiune în revendicarea pământului său cotropit ; iar expresia de „el singur“ din al. II art. 1242 își poate avea înțelesul că, soțul nu mai are nevoie de mandatul soției sale, acest mandat avându-l dela lege ;

Că, astfel fiind, cererea de anulare a acțiunii urmează a fi respinsă, iar reclamantul de va voi va putea introduce în cauză și pe soț ca uzufructuar, în care scop se amână cauza la 22 Noembrie 1913, pentru când părțile cunosc termenul.

Semnat : N. Simionescu.

BIBLIOGRAFIE

Dota sub raportul înstrăinării de Ion I. Ionescu, doctor în drept, fost magistrat, avocat. Un volum în 8° de 315 pagini. Bârlad, 1913.

Lucrarea apărută sub titlul de mai sus este o monografie foarte conștiincioasă asupra chestiunilor la care dă loc dota sub raportul înstrăinării. Autorul tratează aceste chestiuni cu sobrietate în desvoltări, precizie și claritate în expunerea principiilor. În curent cu jurisprudența și doctrina, raportează numeroase citațiuni de decizii și autori, ceea ce dovedește o muncă încordată de consultare și verificare.

Această monografie e recomandabilă, atât din punctul de vedere teoretic cât și practic și face mare onoare tânărului autor.